

Cuprins

Introducere	7
Capitolul I. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor	13
Capitolul II. Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară	107
Capitolul III. Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii	133
Concluzii.....	145
Anexa 1	148
Anexa 2	150
Anexa 3	151
Anexa 4	152

Capitolul I

Legea nr. 303/2004

privind statutul judecătorilor și procurorilor

1.

➡ TEXT VECHI

„Art. 1. Magistratura este activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul înfăptuirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor.”

➡ MODIFICARE

La articolul 1 se introduce un nou alineat, alineatul (2), cu următorul cuprins: „(2) Cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor.”

Comentariu

Considerentele asupra acestei prime modificări vor exceda modificării propriu-zise pentru că, deși aparent, modificarea în sine nu constituie decât o declarație de principiu prin care legiuitorul clarifică opțiunea sa în legătură cu distincția ce trebuie marcată, inclusiv normativ, între cariera judecătorului și cea a procurorului, în realitate această prevedere generică produce consecințe mult mai ample, reflectate punctual în cuprinsul normelor de modificare. Este cunoscut că sub vechea prevedere, voit sau nu, s-a creat o stare de suprapunere aproape totală între statutul judecătorului și cel al procurorului,

ajungându-se chiar ca printr-o decizie a Curții Constituționale¹ să se proclame expres acest fapt, în contextul promovării la instanța supremă. Această abordare a fost favorizată și de norma constituțională, acolo unde în secțiunea destinată autorității judecătorești au fost menționați atât judecătorii, cât și procurorii, atât instanțele de judecată, cât și Ministerul Public, dar și Consiliul Superior al Magistraturii, cu componența sa mixtă, judecători și procurori. Tendința a fost continuată și la nivel de lege, statutul celor două categorii profesionale, precum și organizarea judiciară instanțe-parchete fiind reglementate prin legi comune, sporind, astfel, percepția identității celor două categorii profesionale, cunoscute de regulă în spațiul public și sub o denumire comună, aceea de *magistrați*.

Neîndoielnic, prin prisma actualelor norme constituționale, cariera profesională a judecătorilor și, respectiv, a procurorilor prezintă numeroase elemente comune, dar tocmai de aceea legiuitorul a vrut să marcheze prin modificările aduse că totuși statutul judecătorului nu este identic celui al procurorului. Apreciem că această menționare expresă a separării carierelor era necesară, chiar și doar din perspectiva reafirmării și consolidării în spațiul public a unor principii știute, dar marginalizate, și ne referim aici la faptul că justiția se înfăptuiește *doar* de către judecători și că *doar* judecătorii sunt independenți în decizia lor, aspecte asupra cărora vom reveni punctual.

¹ A se vedea Decizia nr. 866/2006 a Curții Constituționale publicată în M. Of. nr. 5 din 4 ianuarie 2007, prin care s-a stabilit identitatea de statut între judecător și procuror, consacrându-se astfel dreptul procurorului de a candida la funcția de judecător al instanței supreme în aceleași condiții ca și judecătorul.

2.

➡ **TEXT VECHI**

„Art. 2. (...) (3) Judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali.”

➡ **MODIFICARE**

La articolul 2, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: „(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Judecătorii trebuie să fie imparțiali, având libertate deplină în soluționarea cauzelor deduse judecății, în conformitate cu legea și în mod imparțial, cu respectarea egalității de arme și a drepturilor procesuale ale părților. Judecătorii trebuie să ia decizii fără niciun fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, fie chiar autorități judiciare. Hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții. Scopul independenței judecătorilor constă inclusiv în a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental de a fi examinat cazul său în mod echitabil, având la bază doar aplicarea legii.”

Comentariu

Modificarea nu are, în opinia noastră, o semnificație deosebită față de forma veche a textului, pe care doar o detaliază cu privire la noțiunea de independență a judecătorului. Detalierea a fost necesară totuși plecând de la numeroasele derapaje cel puțin procedurale, constatate, ce au permis, de exemplu, ca unele dintre actele dosarelor penale să nu fie cunoscute decât de procuror și judecător, fără a fi puse și la dispoziția inculpatului și apărătorului său, aceeași fiind situația și în cazul transcrierilor înregistrărilor efectuate în cauzele penale.

Paragraful final are probabil menirea de a atrage atenția judecătorului că independența sa decizională nu trebuie confundată cu discreționarismul decizional, atenționare care nu este rea deloc.

3.

► TEXT VECHI

„Art. 3. (1) Procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate și sunt independenți, în condițiile legii. (...)”

► MODIFICARE

La articolul 3, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins: „(1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.”

La articolul 3, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alineatele (1¹) și (1²), cu următorul cuprins: „(1¹) Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare. (1²) Procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate.”

Comentariu

Modificarea era necesară, aducând în acord norma legală cu cea constituțională¹ în privința activității procurorilor sub autoritatea ministrului justiției și conturarea în acest fel a deosebirii dintre

¹ A se vedea art. 132 alin. (1) din Constituția României: „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției”.

independența judecătorului, care este deplină și fără nicio subordonare, coordonare etc., față de independența procurorului, limitată sub un dublu aspect, atât al controlului ierarhic, cât și al autorității ministeriale. Noul text precizează expres și oportun independența procurorului în pronunțarea soluțiilor, text care însă trebuie apreciat ca efecte doar în coroborare cu prevederile alin. (1) referitor la controlul ierarhic.

De altfel, aici s-au manifestat cele mai aprige dispute în spațiul public, obiectându-se că prin noile prevederi se încalcă/restrânge independența procurorului. Fals. În accepțiunea constituțională a noțiunii de independență, procurorul nu a fost niciodată independent, actul său profesional independent fiind supus întotdeauna confirmării ierarhice pentru a putea produce efecte juridice, ceea ce evident nu constituie dovadă de independență, ci, dimpotrivă, de neechivocă dependență. Pentru a înlătura orice dubii în acest domeniu, ne putem închipui cum ar putea fi calificați membrii judecătory ai unui complet de judecată dacă hotărârea lor ar trebui confirmată de șeful de secție pentru a produce efecte juridice – independenți sau nu?

Iată de ce discuțiile pe această temă, criticile generice ori temerile șablonarde privind atacul asupra independenței procurorului sunt lipsite de fundament, procurorul având în continuare același tip de independență pe care l-a avut începând cu anul 1991, anul adoptării Constituției, cu deosebirea că prin noile modificări limitele independenței sale sunt expres și detaliat reglementate prin lege, și nu lăsate la latitudinea unor deducții interpretative ori interpretări deductive.

4.

➡ TEXT VECHI

„Art. 4. (...) (2) Judecătorii nu pot refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.”